

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnitvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 196.

V Ljubljani, v sredo 28. avgusta 1901.

Letnik XXIX.

Volivno gibanje.

Dr. Tavčar v Vipavi.

Zadnjo nedeljo je dr. Tavčar v Vipavi jezdil »klerikalnega zmaja«. Uzdo mu je držal pokorni sluga Tavčarjev, Ivan Božič. Vse priprave za shod so bile tajne, šele v nedeljo zjutraj so nabiti lepaki napovedovali »točo in dež«. Vabili pa so le svoje somišljenike ter jim delili še posebna vabila po § 2. Zbojnali so skupaj vse svoje pristaše; tudi z Goriskega so jih zvalili. Bilo je vseh skupaj z našimi somišljeniki nekaj stotin. Ker sta si dr. Tavčar in Božič jezika namazala samo za »liberalno inteligenco«, zato razun dam »visokih gospodov« niso pustili na shod drugih žensk.

To je bilo tudi edino pametno z ozirom na surove besede obeh govornikov.

Zborovali so na graščinski pristavi. Naš poročevalec nam je poslal obširno poročilo, oziroma zbirko raznih psov, ki sta jih prodajala dr. Tavčar in Božič. Novega seveda nista ta dva Ivana nič povedala, kar bi ne bili že čitali v »Narodu« ali slišali iz Tavčarjevih ust.

Zborovanje se je pričnalo pred graščino na trgu, kjer je sladki Tonček z vzvišenega prostora vabil na 3 hektolitri vina, ki so bili pripravljene v treh gostilnah. Shod se je vršil v varstvu orožnikov. Ako je kdo med Božičevim govorom le usta odprl, hitro so ga iztirali. Eden naših je za šalo zaklical: Živio Božič in Tavčar! Takoj so ga pognali s shoda. Neki drugi naš pristaša si je na neko Božičevo debelo neresnico dovolil samo besedo: »Narobe!« Takoj so ga iztirali, dočim so smeli nasprotniki kričati na vse grlo.

Dasi je bilo na shodu mnogo naših, vendar smo molčali, ker sicer bi bil gotovo nastal tepež.

Božič je premleval znane laži iz liberalnega volivnega katekizma, ki se ga je nekaj dni učil na pamet. Tako je čeljustal, da »klerikalci« niso sposobni za nobeno delo, in da so vse storili le »naprednjaki« v dež. zboru. Da, g. Božič! Liberalci so v

dež. zboru norčevali se iz kmečkih žuljev, kmete zmerjali s »kmetavsi, ki hodijo v pokovanih škornjih«. Vi g. Božič ste sami glasovali za razne nepotrebne izdatke, od katerih kmet nima nobene koristi. G. Božič, zakaj pa niste pregovorili svojega »mojstra« za deželno zavarovalnico proti ognju, kakor ste obljubovali?

Božič se je bahal na shodu, koliko je storil za uravnavo Vipavskih vod in za razne vodnjake. Ali veste, g. Božič, da se je brez Vas pričelo delo za uravnavo Vipavščice? Vi imate pri tem toliko zasluge, kakor za kitajske železnice.

Božič je dalje imenoval katol.-narodno stranko »klepetavo babo« in njene pristaše »farovške podrepnike« itd. Čegav podrepnik pa ste Vi? Ali je treba, da Vas dr. Tavčar kot medveda vlači po shodih! Če Vam ljudstvo zaupa, potem ne potrebuje Tavčarjevih gromijad. Božič bi menda najraje videl, da bi vse duhovnike in njihove zaupnike poslali med kitajske bokarje. Gospod Božič, zapomnite si, da Vaša veljava je posledica skrajnega terorizma. Pravega prijatelja morda nimate nikjer na Vipavskem. Ljudje se boje le Vaše drznosti. Božič je trdil: »Mi kmetje redimo duhovnike, torej naj nas kmete pusté, da sami odločujemo v svojih zadevah.« Dobro, gospod Božič, to se zgodi isti dan, ko Vi izprežete liberalni jarem in prisežete na katoliško - narodna načela. Boj velja liberalnim naukom, ki moralno in gmotno uničujejo naš narod. In ker so duhovniki prepričani, da tira liberalna politika naš narod v pogubo, zato so duhovniki že po svoji vesti in kot zavedni sinovi svojega naroda dolžni, da rešujejo svoj narod iz pogube, v katero ga pehajo liberalci. Liberalizem, verski in gospodarski, je hujši sovražnik našega naroda, nego vsi irendentovci in Wolfova garda. To si zapomnite, ako imate sploh še kaj srca za svoj narod. To povemo mi, zavedni Vipavci, Vam, gospod Božič, in dr. Tavčarju na vsa usta.

Za Božičem se je razkoračil mogočni dr. Tavčar in premleval neslane svoje otrobe

o »klerikalizmu«. Da ni dr. Tavčarja že sram takih kozlov! Govoril je o »psičkih, ki cviliijo«, o »oslih, ki rigajo« itd. Ali je to sploh dostojno za moža, ki hoče biti vodja »slovenske inteligence«. Tako se pogovarjajo žganjarji, ne pa možje. Dalje je dr. Tavčar udrihal po knezoškofu zaradi zadnjega pastirskega lista. Govoril je tako, da se je gnusilo celo mnogim liberalcem. Napadal je seveda gospoda dr. Šustersiča in druge katoliško-narodne poslance, gospoda kurata Ferjančiča, a hvalil na vse pretege Božiča kot »slugo napredne misli«. Naravnost izmišljeno pa je, kar je trdil dr. Tavčar, da namreč »Vinogradsko društvo« v Ljubljani prodaje petijot in laško vino. Dr. Tavčar, pozivljemo Vas, da to tudi dokažete. Ravno Vi, dr. Tavčar, ste s svojim govorjenjem največ škodili vipavskim vinorejcem. O tem so prepričani tudi mnogi vipavski liberalci, le preveč zaslepljeni so, da bi to javno priznali.

Dr. Tavčar se je tudi hvalil s svojim krščanstvom, izrazil celo spoštovanje duhovščini, samo obžaloval, da je zapeljana. In nazadnje se je, seveda v dogovoru z Božičem, ki je s tem hotel uloviti nekaj volivcev, povspel do viška svoje duhovitosti, trdeč in zarotujoč poslušavce: »Če volite Habeta, ne boste dobili nič, če Božiča, pa vse.« To je bil konec Tavčarjeve govorance.

Na shodu so bili večinoma taki, ki nimajo niti besede v politiki. Uradništvo se je zborovanju odtegnilo, samo davčni adjunkt Boltavzar je bil »reditelj«. Mislimo, da zadnjikrat v Vipavi, ker je baje gospodek disciplinarno odslavljen iz Vipave. Naših somišljenikov je prišlo veliko število; da se ni smel nihče oglasiti, je po sebi umevno. Čudili smo se c. kr. orožništvu, ki je naše, če so ugovarjali, kar postavilo na cesto, dočim to ne spada v njen delokrog. Pritožba zoper tako postopanje je že odšla na pristojno oblast.

Ko je dr. Tavčar končal, so vstali oče Hrovatin in pozvali one, ki so za Božiča, naj vzdignejo roko. Vzdignilo se je malo rok; še le ko so oče Anton v drugo zakli-

cali: Pripravljeni so pri Cunti, pa v hotelu in pri Dobravčevki trije hektolitri vina, kdo je za Božiča? vzdignilo se je nekaj več rok, pa še ne polovica.

Konec je bil, da so izpraznili sode in, kakor trdijo liberalci sami, pijani odšli iz trga. To je že njihova stara nrada.

Kot odgovor na nesramna izvajanja vzlasti dr. Tavčarja priredi katoliško politično društvo v nedeljo dne 1. septembra ob četrtri uri popoldne volivni shod na dvorišču »pri Hribu«. K temu shodu so povabljeni vsi naši somišljeniki. Pridite v polnem številu, da damo duška svoji ogorčenosti, katerega nismo mogli dati na Tavčarjevem volivnem shodu v nedeljo.

Gospod Ščetina, v šolo!

Iz Bele Krajine, 26. avgusta. Za našega prihodnjega deželnega poslanca usiljuje se nam od liberalne strani učitelj Ščetina, ki že dalje časa prav pridno dela zase in nagovarja ljudi, da bi ga volili. Kdor ga bližje pozna, ta si bo pač desetkrat prej premislil, kakor njega volil. Mož ima to za slugo, da je liberalen učitelj, kakoršni so večinoma vsi belokranjski učitelji. Gospoda Ščetino poznamo predobro. Zaupati mu ne smem nič, kar je pokazal pri lanskih volitvah. O kako se je klanjal novomeškemu gospodu proštu in priliznjeno z njim občeval, a za hrbotom delal najbolj proti njemu. Kako spoštuje duhovnike, kaže to-le: Sedel je v krčmi z »inteligenco« skupaj. Naenkrat prime psa, ki je bil pod mizo, ga vzdigne in prav pošteno stresel, rekoč: »Tako bi jaz stresel vsacega f . . . , če bi ga mogel.« Pripomniti pa moramo, da je govoril te besede nemško, kakor se rad baha z nemščino, ne ve se pa, ali morda zato, ker se je bal, da bi ga pes ugriznil, ako bi razumel njegove »lepe« besede, ali pa zato, da pokaže »inteligenco«, da bo pošteno vlekkel z nemškutarji, če bo izvoljen, kakor vsi liberalni poslanci.

Kako bi skrbel Ščetina za kmeta, nam spričuje tudi to-le: Lani je naredil trtnici ograjo iz hrastov, katere je dobil za lov-

LISTEK.

Ukradeni beli slon.

Angleški spisal Mark Twain. Prevel A. K.

I.

Sledečo čudno dogodbo mi je pravil mož, s katerim sem se slučajno seznanil potujoč po železnici. Bil je to gospod več kakor sedemdesetih let, in njegov vseskozi dobri in plemeniti obraz kakor tudi njegovo fino obdrevanje sta dajala neki poseben značaj resničnosti vsaki besedi, ki je izšla iz njegovih ust.

Pravil pa je to-le.

Znano vam je, v kaki časti ima v Siamu prebivalstvo vse dežele kraljevskega, belega slona. Vedite, da je posvečen kraljem, samo kralji ga smejo imeti in ni čudno, da je to dovoljeno samo njim, kajti ne izkazuje se mu samo najvišja čast, ampak ga naravnost obožujejo. No, pred petimi leti, ko je nastalo med Veliko Britanijo in Siamom nekaj razprtij zastran meje, se je občno sodilo, da Siam nima prav. Prišlo je brž do razdelitve, in vladni zastopnik je izjavil, da ne želi več, kakor da bi se minule stvari pozabile. To je bilo siamskemu kralju všeč in zato je sklenil, nekaj kot dokaz naklonjenosti, nekaj zato, da bi uničil posled-

nje sledove mrzkosti, katero je še imela do njega Anglija, da pošlje kraljici dar — edino sredstvo, s katerim je možno po orientalskem mnenju spraviti se z neprijatelji. Ta dar ni imel biti samo kraljevski, ampak izmed kraljevskih najnamenitejši. In zato — kateri je mogel biti v onem položaju prikladnejši kakor beli slon? Visoki moj urad, kateremu sem bil takrat pridodeljen v Indiji, kakor tudi priljubljenost, katero sem užival pri vladi, sta učinila, da me je doletela čast, da bi izročil kraljevi dar Njememu Veličanstvu. Ladija je bila pripravljena za me in za moje služabništvo ter za sluge in oskrbnike slonove. Pristal sem o pravem času v zalivu newjorskem in nastanil kraljevski dar v krasnih prostorih v Jersey City; kajti bilo je zares potrebno nekaj časa počakati, da bi si žival nekoliko odpočila, predno smo nastopili nadaljno pot.

Vse je bilo v redu do kakih štirinajst dni. Tu pa so se začeli križi in nadloge. Beli slon mi je bil ukraden! V globoki, temni noči se me vzbudili in mi sporočili to neizgodo. Nekaj časa nisem vedel vsled strahu, kaj bi počel; nobenega sveta, nobene pomoči si nisem znal. Pomalem sem se vendar upokojil in zbiral svoje duševne moči. Brž sem razumel, da je treba hitro delati, kajti zares drugega sveta ni bilo.

Dasi je bila pozna, črna noč, hitel sem v mesto in naletevisi na policaja sem se dal vesti na ravnateljstvo tajne policije. Na srečo sem prišel o času, ko se je ravnatelj zavoda, proslavljeni nadzornik Blunt, ravno odpravljati proti domu. Bil je to mož srednje velikosti, zavaljene postave, in če je mislil kaj globokega, je imel navado, da je namršil obrvi in polagal svoj prst na čelo, kar vas je moralo takoj prepričati, da stojite pred možem posebne, neobičajne vrste. Le en pogled na to osebo mi vzbudi zaupanje in dobre nade. Povedal sem mu svojo stisko; nad tem ni bil niti najmanj presečen. Očividno ni učinkovala moja povest na njegovo železno voljo bolj, kakor če bi mu bil razkladal, da mi je nekdo ukradel psa. Pomikal se je, da bi se usedel, in rekel mirno: »Dovolite, prosim, da malo pomislim.«

To reki se je usedel k svoji uradni mizi in si podprl z roko glavo. Bilo je tukaj še nekoliko uradnikov na drugem koncu sobe, in škripanje njihovih peres je bil edini zvok, katerega sem slišal tekom šestih ali sedmih minut; nadzornik pa je bil med tem pogreznjen v svoje premišljevanje. Konečno je privzdignil glavo, in trdi obrisi njegovega obraza in jasni izraz njegovih oči so kazali določno, da je možak pre-

misлил vso zadevo, in da je njegov načrt gotov.

Nato je rekel z globokim, povdarjajočim glasom:

»To ni navaden slučaj. Vsak korak se mora dobro uvaževati, predno se napravi nov korak. In tajna mora biti stvar — strogo tajna. Ne govorite o tem dogodku z nikomur, tudi ne z novinarji. To bo že moja skrb. Poskrbel bom, da se jim pove samo to, kar more biti v prospeh mojim nakanam.«

Zatem je pozvonil; prikazal se je neki deček.

»Alarih, povej poročnikom, da bi še malo počakali«. Deček odide.

»In zdaj se lotimo stvari same temeljito in sistematično; zares, tukaj ni mogoče proizvesti ničesar brez prave, podrobne metode.«

Vzel je pero in papir.

»No, ime slonovo?«

»Hasan Ben Ali Ben Selim Abdallah Mohamed Moisé Alhammal Jamaetjeeebhoy Dhuleep Sultan Ebn Bhudpoor.«

»Jako dobro. Priimek?«

»Jumbo.«

»Jako dobro. Kraj rojstva?«

»Glavno mesto siamsko.«

»Roditelji živi?«

skega psa. In to ograjo je računil nič manj kakor 1200 kron, kakor se sliši. Ti kmet pa plačuj!

Sploh ne moremo razumeti, kako se more ponujati kmetom za poslanca mož, ki kmetu ni še nikdar nič koristil. Pripomniti še moramo, da ga tudi črnomaljska »inteligenca« ni ne mara, kateri se pa vedno usiljuje, in da mnogi ne morejo prenašati njegove predrznosti in usiljivosti.

Ko bi bil zdravnik Paulin še živ in bi slišal, da se poteguje Ščetina za poslanstvo in da bo volitev uprav 12. septembra, tedaj bi gotovo vprašal: »Ali ima kdo pratiko?« In ko bi zapazil, da bo isti dan mlaj, tedaj bi gotovo rekel: »No, vsaj sem si mislil!«

Mi Belokranjci pa bomo rekli 12. septembra: Gospod Ščetina, v šolo! Tam je Vaš prostor, za to vlečete plačo. Za poslanca pa Vas ne maramo, ker Vas predobro poznamo, kdo in kaj ste. Liberalcev ne maramo, najmanj pa še Vas, ki ste ob enem tudi agent banke »Slavije«, o kateri je sploh znano, kako skrbi za kmeta.

Prestolonaslednik in liberalci.

Znano je, da je »Sl. Narod« že mnogo pisal za »Los von Rom.« Zato ni čuda, da se je dr. Tavčar v drž. zboru pri glasovanju glede protektorata nadvojvode Frana Ferdinanda nad katol. šolskim društvom pridružil Schönererju in Wolfu, katerima tudi ni bila po godi prestolonaslednikova obsodba gibanja »Los von Rom.« Naj je tudi mej češkimi drž. poslanci precej liberalcev — noben teh ni hitel na pomoč Schönererju in Wolfu, ker so smatrali, da se druženje z Wolfom v takem trenutku ne more dovolj spraviti v sklad s patrijotizmom in dolžnostjo slovanskega poslanca. Wolfu in Schönererju pa se je pridružil Tavčar!

Mi smo krepko pojasnili njegovo tedanje stališče, dr. Tavčar pa se je tedaj še bolj napihnil in zagromel je v svojem »Narodu:

»Vložila se je interpelacija (Vsenemcev), na kojoj je ministerski predsednik takoj odgovoril; v svojem odgovoru pa je prav ponižno zavračal grde osebne napade, koje so prav brez vsake potrebe pri ti priliki Schönererjanci nadvojvodi v obraz metali. Že zategadelj bilo je dosti poslancev mnjenja, da naj se prične razprava o odgovoru ministerskega predsednika, da se da tako zbornici prilžnost, izraziti se, da se nikakor ne strinja z zgoraj omenjenimi osebnimi napadi. Umestna pa bi bila razprava še iz drugih razlogov. Nadvojvoda je obsodil »Los von Rom« in »Los von Oesterreich«. Po vsi pravici! In prepričani smo, da bi razprava bila pokazala, da je (razven neznatnega »vse-nemškega« kerdelca) v tem pogledu cela zbornica ob strani prestolonaslednika. V tem oziru bi bila razprava le dobro vplivala, in obžalovati je, da se ni dopustila.«

»Ne, mrtvi.«
»So imeli še kakega potomca razun njega?«

»Ne, bil je edini potomec.«
»Čisto dobro. To zadostuje za uvod. Sedaj pa izvolite popisati slona, ali ne izpu-state, prosim, ničesar, karkoli je važnejše — to se pravi, važnejše z vašega stališča. Za ljudi mojega poklica pa v obče ni nevažnih reči.«

Jaz sem popisoval, on si pa zaznam-njeval. Ko sem končal, je rekel:

»Ladaj poslušajte! Če sem napravil kje kakšno napako, pa popravite.«

Bral je to-le:

»Višina 19 čevljev, dolžina od vrha čela pa do korena repa 26 čevljev; dolžina rilca 16 čevljev, dolžina repa 6 čevljev; vsa dolžina z rilcem in repom 48 čevljev; dolžina zob 9 in pol čevljev, ušesa v primeri s temi razmerna; stopinja je podobna otisku soda v snegu; barva temno-bela; v vsakem ušesu ima luknjico v velikosti prstana za pritrjenje olupševalnega nakitja; zlasti rad brizga vodo na gledalce in ne nadleguje samo oseb, s katerimi je znan, ampak tudi tujce. Nekoliko šepa na zadnjo desno nogo ter ima neznatno brazgotino pod levo ramo vsled neke otekline iz prejšnje dobe; imel je na

Že tedaj se je vse Tavčarju smejalo, da bi on s tem, da je glasoval s Schönererjem in Wolfom, hotel pokazati, da je glede obsodbe »Los von Rom« s prestolonaslednikom, — on šefredakter »Slov. Naroda«, ki je pisal, da se je prokletstvo zgodilo na našem narodu, ker nismo postali protestantje! Ali dr. Tavčar ni vedel, da bi se osebni napadi na prestolonaslednika še povečali, ako bi Vsenemci za debato dobili večino? Patrijotična dolžnost je bila torej v tem pogledu glasovati proti Vsenemcem, razumeli so to slov. in nemški poslanci, »razumel« pa ni — dr. Tavčar.

Zgoraj smo navedli iz »Naroda« dne 20. aprila t. l. dr. Tavčarjevo izjavo, zakaj se je pridružil Vsenemcem. Nekako drugačno se pa glasi dr. Tavčarjeva izjava na zadnjem shodu v Krškem. Tu pa je dr. Tavčar izjavil: »Zategadelj je naravno, da nam kot politikom ni moglo vzbujati posebnega veselja, da je nadvojvoda sprejel omenjeni protektorat, ter se tako nekako ob stran postavil tistemu hiperklerikalizmu, kojega zastopa tudi naša katol.-nar. stranka.«

Iz Tavčarjevega govora je jasno, da je hotel takrat »antiklerikalno« debato in v tej svoji strasti je šel z Vsenemci ne glede na to, da bi se pri tej priliki razvili od strani Vsenemcev ostudni napadi na nadvojvodo. Ali ne bi bila dr. Tavčarjeva patrijotična dolžnost, pomagati kat.-narodnim poslancem preprečiti te napade in glasovati proti Vsenemcem? Naj ne zameri dr. Tavčar, ako je vsled njegovega druženja z Wolfom in Schönererjem prišel njegov patrijotizem v poseben glas! Vsekakor pa bi dr. Tavčar bolj moško naredil, da bi takoj, ko ga je »Slovenec« prijel, povedal, da ni hotel braniti nadvojvodovo stališče glede »Los von Rom«, ampak da je hotel nadvojvodovo izjavo porabiti v drž. zboru za »protiklerikalno gonjo« — kar so prav za prav hoteli tudi Vsenemci. To je dr. Tavčar po dolgih mesecih povedal v Krškem in pri tem naj ostane! Dr. Romih je dr. Tavčarju, ko je vse to pojasnil, predlagal — zaupnico. In to naj tudi ostane pribito!

Nas pa slučaj nadvojvode Frana Ferdinanda uči: S stranko, katere voditelj je v drž. zboru potegnili z Vsenemci in kateremu ni prav, da se je nadvojvoda pokazal odločnega katolika, nikdar ne! Sledimo vzgledu prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda, ki se ni bal pokazati javno svojega katoliškega prepričanja in se je kot protektor vstopil na čelo prizadevanja odličnega katoliškega društva. Njegov plemeniti vzgled naj nas bodri v borbi za katoliško resnico!

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Katoliška shoda na Češkem.

Do 15.000 oseb se je udeležilo predvčeraj češkega kat. shoda v Kromerizu. Med

sebi, ko je bil ukraden, leseno ograjo s sedeži za 15 oseb, a pod njo zlatotkano sedlo v velikosti navadne odeje.«

Vse je bilo brez hibe. Nadzornik se je dotaknil zvonca, izročil popis Alarihu in dejal:

»Za enkrat naj se izgotovi petdeset tisoč iztisov te razprave in se pošlje vsakemu uradu tajne policije in vsaki zastavnici na celini«. Alarih odide.

»Torej je vse v redu. Sedaj pa moram še imeti podobo ukradene živali.«

Dal sem mu jo. Ogledal jo je pazljivo in dejal:

»Moram dostaviti, da ni najboljša; tukaj ima rilec zviti do gobca. To je hiba, ki more napraviti zmešnjavo, ker v tej poziciji se gotovo ne nahaja običajno.«

Nato je pozvonil.

»Alarih, petdeset tisoč iztisov te podobe naj se napravi do jutra iz razpisne po predpisanih pravilih.«

Alarih je odšel, da izpolni naročilo, nadzornik pa je dejal:

»Razpisati bo treba nagrado, to se razume. No, v kaki velikosti?«

»Kakoršno vsoto bode te nasvetovali«, sem odgovoril.

(Konec prih.)

zborovavci vlada nepopisno navdušenje. Na shod sta prišla knezonadškof olomuški in brnski škof. Predsednikom shoda je bil mej občinim pritrjevanjem izvoljen grof dr. Jaroslav Thun, namestnika sta poslanec dr. Hruban in posestnik Lakomí. Za predsednikom je pozdravil zborovavce dr. Hruban. Govoril je najprej o katol. shodu kot takem, potem o »Los von Rom« gibanju, ki je je označil kot veleizdajsko, ter končal z besedami: V interesu monarhije in dinastije moramo težiti proti Rimu. Najboljši vzgled za to nam je dal sam nadvojvoda Fran Ferdinand. — O socialnem vprašanju je govoril Holovšek. Odposlali sta se brzojavki na papeža in cesarja. — V Litomericah se je vršil nemški katoliški shod v nedeljo. Udeležnikov je bilo mnogo nad 1000, mej temi 30 društev z zastavami. Mej navzočimi posvetnimi odličnjaki je bilo opaziti: kneza Clary, oba princa Lobkovic, grofe Ledebur, Herberstein, Kinsky in Czernin. Shodu je predsedoval prof. in stolni župnik Pohl, ki je pozivljaval navzoče »ad arma!« — V obeh krajih so češki in nemški liberalci priredili protestne shode. Glasom žid.-lib. listov udeležba »ogromna«. Na nemškem protestnem shodu je za Schreiterjem posl. dr. Eisenkolb tako udrihal po katolištvu, da je moral vladni zastopnik razpustiti shod. Razgrajati so potem napadali vladnega zastopnika in hoteli udreti na zborovališče kat. shoda, a je orožništvo preprečilo njih nakano. — Protestnega shoda v Prosnici blizu Kromeriza sta se izmej poslancev seveda morala udeležiti tudi posl. Stranisky in Skala, ne da bi bila poslušavce osrečila s kako govoranco. Govorili so posl. Vyhodil kot predsednik, Perek, Pokorný, Reichstätter in drugi kajpada samo proti »klerikalizmu« in se izjavljali proti vsakemu kompromisu s »klerikalci«. Pravijo, da se je tega »velepomembnega« shoda udeležilo »nad 40.000 ljudi«, deputacije mest so nosile tablice s krajevnimi imeni in »protiklerikalnimi izreki«, druge nesreče pa ni bilo.

Deželni odbornik dr. Scheicher ne kandiduje več.

Na shodu deželne zveze nižje avstrijskih poljedelcev, na katerem so razni ljudski zastopniki podali poročilo o deželno-zborskem delovanju in o pripravah za prihodnje deželnozbornske volitve, izjavil je deželni odbornik prelat dr. Scheicher, da z ozirom na svojo starost v bodoče več ne kandidira. Istega mnjenja je bil dr. Scheicher tudi povodom državnozbornskih volitev in le vsestranski želji svojih prijateljev in volivcev se je uklonil in zopet prevzel državnozbornski mandat. Gotovo je, da bodo njegovi ožji somišljeniki tudi sedaj napeli vse sile, da pregovore delavnega in vnetega moža, da premeni svojo izjavo, toda z ozirom na njegovo visoko starost — mož je že v 64. letu — ni kdove koliko nade, da bi se še jedenkrat dal preprostiti.

Obisk ruskega carja v Franciji in Nemčiji

je umevno v zadnjem času edini predmet, s katerim se najboljše peča evropsko časopisje, posebno pa nemško in francosko. V Franciji se vesele obiska razun socialistov vsi krogi, ker vedo, da se bo z njim iznova utrdila prijateljska vez mej obema državama, ki na zunaj ravno Franciji največ koristi. Mejem pa, ko uvidevajo francoski politiki v carjevem obisku korist za Francijo večinoma ozir zunanje politike, goje Nemci napram njegovemu dohodu v Gdansko mnogo drugih nad. V mislih imajo pred vsem carinski tarif. Agrarci in njih nasprotniki, veletržci in veliki industrijalci, se hočejo okoristiti z obiskom ruskega carja. Prvi trdijo, da je carjev dohod na nemška tla najboljši dokaz, da Rusija ni tako vznejevoljena nad novim nemškim carinskim tarifom, kakor se to trdi v gotovih krogih in da bo i nadalje sklenila z Nemčijo trgovinsko pogodbo. Poslednji, nasprotniki novega carinskega tarifa, ki so prepričani, da bo povodom sklepanja trgovinskih pogodb prišlo do vročega boja mej Nemčijo in sosednjimi državami, pričakujejo nasprotno, da mej Nemčijo in Rusijo ne pride do tega boja, ker se bota vladarja v Gdanskem dogovorila in bo morala odjenjati Nemčija. Pri tej svoji trditvi se opirajo na dejstvo, da temelji avstr.-ruska

trgovinska pogodba na sestanku carja s cesarjem Fran Josipom povodom ruskega manevra. — Bodisi temu kakorkoli, gotovo je, da pripisujeta v tem oziru carjevemu pohodu obe stranki preveliko važnost, ako pričakujeta že v Gdanskem rešitev velikega vprašanja, ki deli sedaj Nemčijo v dva sovražna tabora. Carjev obisk bo imel pred vsem pač samo vpludnostni značaj, kakor ga imajo sploh z malo izjemo vsi taki pohodi. Vkljub temu se pa seveda ne sme trditi, da bi se pri tej priliki ne reševalo prav nobeno politiško vprašanje. Že dejstvo, da bo sestanku prisostvoval nemški državni kanceler grof Bülow in da bo carja bržkone spremljal ruski zunanji minister, je dokaz, da car Nikolaj in cesar Viljem v Gdanskem ne bota govorila samo o vremenu. — Med vsemi največje nade na potovanje ruskega carja po srednji Evropi pa stavijo Buri in njih prijatelji. Ti namreč sodijo, da je znana Kitchenerjeva proklamacija tako vznejevoljila ruskega carja, da je sklenil sam nastopiti kot posredovalec mej Buri in Anglijo in se v tej zadevi sporazumiti tudi s Francijo in Nemčijo. Vsprejem predsednika Krügerja in drugih zastopnikov južno-afriških republik nekje v Franciji je baje že itak zagotovljen. Da bi se le ne varali!

Kitajska pravna komitaja

je došla na nemška tla in nakrat obtičala v Bazelu. Pravijo, da je načelnik te ekspedicije princ Tsun nanaglom obolel, vsled česar so morali za sedaj ustaviti vse priprave za vsprejem. Temu poročilu pa v Berolinu malokdo veruje. Splošno se sodi, da je napadla kitajskega princa samo politična bolezen, ki jo je veter zanesel iz berlinskih vladnih krogov. Vplivni cesarjevi svetovalci so odločno proti temu, da bi se opral umor poslanika Kettelerja samo z obiskom kitajskih odposlancev v Berolinu. Poleg tega pa pravijo, da so se pojavile v Pekinu nove komplikacije, ki ovirajo definitivno premirje, in kitajski pooblaščenici menda še sedaj niso podpisali mirovnega zapisnika.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Osebnosti. Višji davčni nadzornik v Celju g. dr. Gregor Kroisleithner je premeščen v Gradec. C. kr. komisar pri celjskem okrajnem glavarstvu g. dr. Adam Weiss pl. Schleissenburg je prevzel politično ekspozituro v Konjicah. — Pravni praktikant pri mariborskem okrožnem sodišču, gosp. Fran Žiher, je imenovan avskultantom.

Petindvajsetletnica biskupovanja prevzviš. gospoda nadbiskupa dr. Jurija Posiloviča v Zagrebu se je slovesno praznovala včeraj. Predvčerajšnjim so priredila pevška društva »Kolo«, »Sloga«, »Sloboda« in »Merkur« podoknico. Zapela so pod vodstvom g. Leusteka davorijo »Bog in Hrvati« in »Morje adrijsko«. Na tisoče ljudi je prisostvovalo serenadi. Dramaturg hrvatskega gledališča g. prof. Miller je nagovoril slavljence. Mej svojim govorom je dejal bodesečno: »Pred Tobom, dični naš nadpastiru, skupio se danas zbor ljudi Hrvata, koji ljube i gaje pjesmu. Ljubimo pjesmu svjetsku, svakidanju. Al smo i koliko puta pokazali, da nam je nada sve prva ona pjesma posvećena, kojom se čovjek kršćanin glasi Bogu svome, crkvi svojoj! Smiemo se podičiti, da smo zazda odani sinovi cerkve«. Tisočeri »Živio«-klici so spremljali te iskrene besede in množica je skupno zapela »Liepa naša domovina«. Včeraj je imel nadbiskup pontifikalno mašo v stolni cerkvi, ob asistenciji škofa senjsko-modrškega dr. Maurovića in škofa dr. Voršaka. Prisostvovala sta sv. maši tudi nadškof vrhbosenski dr. Stadler in škof križevački Drohobesky. Po sv. maši so se poklonila nadbiskupu razna odposlanstva, mej njimi odposlanstva raznih hrvatskih mest, poklonil se mu je tudi »Hrvatski Sokol« s svojim starostom dr. J. Vrbanićem, »Zveza hrvatskih učiteljskih društva«, »Hrvatska radnička zajednica« itd. Sv. oče je podelil o tej priliki nadbiskupu nove časti: Prevzvišeni g. nadbiskup dr. Juraj Posilović postal je Praelatus Domesticius S. S., Episcopus Solio Pontificio assistens, a podeljena mu je tudi grofovska

čas s pravicami Comitis Romani. Nj. Veličanstvo cesar je nadbiskupu brzojavno čestital. V Zagreb je došlo okrog 200 hrvatskih duhovnikov. Ob tem krasnem jubileju pridružujemo se bratom Hrvatim tudi mi z iskrenimi željami, da mili Bog hrvatski domovini ohrani še dolgo, dolgo vrsto let plemenitega prevzvišenega nadbiskupa dr. Jurija Posilovića!

Iz Kamnika se nam poroča: Pogreb gosp. Frana Fischerja se je veličastno vršil zadnjo nedeljo ob 5. uri pop. Pri pogrebu so bili zastopani v velikem številu c. kr. uradniki, na čelu jim bl. g. okr. glavar pl. Kron. Zastopan je bil ves obč. odbor, vse odličnejše meščanstvo, mnogo Ljubljancev, veteranci, požarna bramba in obilo drugega občinstva. Kamniška „Lira“ je zapela tri nagrobnice. Vse to priča, da je pokojnik užival splošne simpatije. Ker pa je bil odločen pristaš kat. narodne stranke, kojo je podpiral z vsemi močmi, zato je moral od liberalcev slišati marsiktero grenko. V eno mer so ga napadali, kar je gotovo pospeševalo njegovo bolezen. Komaj 14 dni je tega, kar ga je „Slov. Narod“ psoval „na vodi vedno bolnega ribiča.“ Bil je za blagor kamniškega mesta vnet kakor malokdo. Kot župan je l. 1888 napravil mestni vodovod; zanj je žrtvoval veliko skrbi, dela in denarja. Zadnji čas pa je neumorno deloval pri ustanovitvi toliko zaželjene in tako potrebne „mestne hranilnice“. Hvaležnosti na tem svetu ni našel. Bog mu bodi v večnosti plačnik! Za njim žaluje vdova s štirimi mladoletnimi otroki. Naj počiva v miru!

Pojasnilo glede volitev. Došla so nam vprašanja, kako se naj tolmači notica glede glavnih volivnih krajev za kmečke občine. So, ki mislijo, da bodo morali vsi volivci enega volivnega okraja iti volit v glavni volivni kraj. To ni tako, ampak volilo se bode v vsaki občini, ki po zadnjem ljudskem štetju šteje več kot 500 prebivalcev. Volivni zapisniki pa se potem iz vseh posameznih občin enega volivnega okraja pošljejo v glavni volivni kraj, kjer se konečno seštejejo vsi v posameznih občinah oddani glasovi in proglasi izid volitve. V glavnem volivnem kraju posluje posebna komisija 7 članov, ki ima nalog, da sešteje vse v celem volivnem okraju oddane glasove. Vsak volivec sme, ako pokaže svojo izkaznico, stopiti v prostor, kjer zboruje ta glavna komisija. Ti glavni volivni kraji so: Spod. Šiška, Domžale, Primskovo, Lesce, Postojna, Vipava, Šmihel-Stopiče, Litija, Vel. Lasiče in Gradac.

30-letnica slovenskega političnega društva. Pol. narod. gospod. društvo pri sv. Lovrencu v Slov. goricah ima v nedeljo 1. sept. ob 3. uri javno zborovanje v prostorih g. Koserja v proslavo 30 letnega obstanka. Vdeležita se tudi s poročili blag. gg. državni poslanec, dvorni svetnik dr. Ploj in dež. poslanec dr. Jurtela Uljudno vabi odbor.

Narodove laži izpred sodišča. O včerajšnji obravnavi proti gosp. kuratu Ferjančiču je pisal »Narod« o priči Janez Mislej: »Od zagovornika Ivana P. Vencajza opozorjen na to, je li Tuna bil res že krvav, predno je padel v vežo, priča to odločno potrdi, na kar ta slavni advokat ljubljanski omeni, da je po zdravniškem spričevalu dokazano, da je bil Tuna še le v veži, ne pa že zunaj ranjen!« Napram temu neresničnemu poročilu javljamo, da je zagovornik g. Iv. Vencajz rekel priči: Zdrav. spričev. pravi, da sta bila Funa in Jerončič spredaj na glavi ranjena, bodete li torej vedeli, kdo ju je poškodoval? Priča je potrdila, da ne ve. Danes zjutraj je gospod zagovornik prosil sodišče, naj se na podlagi stenografičnega zapisnika popravi zapisnik, ker je »Narod« napačno poročal, na kar je gospod predsednik dejal, da je sam »Narod« bral in v poročilu opazil nepravilnosti. Tako se je danes zjutraj pred sodiščem dokazalo, kako verodostojno je »Narodovo« poročilo.

Najnovejši dr. Tavčarjev zaveznik. Krstić, poznati renegat in agitator laške stranke v Istri, piše v svojem listu pod naslovom »Živila slovenska napredna stranka v Kranjski« grd članek, v katerem silno hvali — dr. Tavčarja in njegovo »muževno pisanje«. Članek završuje: »Još jednom: Živila slovenska napredna stranka, s katero se ču-

timu popolno solidarni«. To je za dr. Tavčarja pač klasična solidarnost. Ali se dr. Tavčar res prav nič slabo ne počuti ob taki solidarnosti?

Častno občanstvo je podelila občina Podgora v kočevskem okraju vladnemu svetniku visokorodnemu gospodu dr. L. Thomanu pl. Montalmar, bivšemu okrajnemu glavarju v Kočevju in sedaj v Ljubljani, in pa vodju zemljiške knjige v Velikih Laščah gospodu Ivanu Rothu za zasluge, katere sta si pridobila, pospešujoč vselej blagor občanov.

Iz Trbiča se poroča: Naš trg jako napreduje. Sedaj imamo že dva avtomobila, enega ima tovarnar Glanzmann, drugega baron Born. Konji še niso vajeni te moderne naprave. — Danes dopoldne 27. t. m. je sneg prav lepo pobelil Begunjico in Košuto.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Trbič in okolico je priredila v nedeljo 25. t. m. veselico na vrtu g. L. Alijandića v Bistrici. Svirala je godba iz Radovljice, ki je svojo nalogo vrlo dobro, v občno zadovoljnost izvršila. Podružnični prvomestnik veleč. gospod svetnik Fr. Špendal je v kratkem nagovoru pozdravil navzoče v obilnem številu zbrane goste — bila je tu zbrana vsa slovenska inteligenca — ter prav toplo priporočil blagodejno delujočo družbo sv. Cirila in Metoda, ki se po vsej pravici imenuje vseslovenska mati, ki vsako leto daruje precejšnjo svoto tudi za naš slovenski otroški vrtec. — Po osmi uri smo se razšli.

Škofovske konference bodo na Dunaju pod predsedstvom kardinala dr. Grusche v prvi polovici meseca novembra.

Efektno tombolo s 500 kartami je dovolilo ministerstvo prostovoljnemu gasilnemu društvu v Zagorju na Noč.

Oblak se je utrgal včeraj zjutraj nad Trstom. Ulice so bile preplavljene.

Smrt v vrbskem jezeru. Poroča se sedaj, da se učiteljica, ki se je utopila v vrbskem jezeru, piše Julija Preperitig.

Tržaški poliojski svetnik Bacher dobljen. Včeraj so policijskega svetnika tržaškega Bacherja, ki se ni povrnil v Trst s svojega dopusta in o katerem se je mislilo, da je izvršil samomor, dobili v Litiji. Bacher se je javil sam. Pravijo, da mu je precej otemnel duh.

Ljubljanske novice. Od ljublj. meščanske godbe bode odslovljenih 5 godcev, mej njimi gg. Pič in Lorber. Novi godci so že naročeni. Nekaj jih pride od vojaške godbe z Reke. — Sreča v nesreči. Delavec Luckmann-Bambergov, Gradišek Matija, je včeraj padel s podstrehe na kotel, od tod pa odletel v kanal. Izredna sreča v nesreči je bila, da se mož ob tolikem padcu ni ubil. Prepeljali so ga v bolnico. — Promenadni koncert priredi ljubljanska meščanska godba jutri zvečer ob 1/8. do 1/9. ure na Mestnem trgu. — Umrla je v bolnici natakara Ivana Adamič, ki se je v Kamniku smrtno nevarno opekla. — Davkoplačevalci sv. Jakoba okraja imajo danes zvečer ob 8. uri v gostilni »Miramar« sestanek radi konkurenčne obravnave župnišča. — Pokopali so danes očeta g. gimn. prof. Zupančiča g. Franciška Zupančiča, ki je umrl v 81 letu svoje dobe. G. Fr. Zupančič je bil svoj čas župan na Grosupljem. — Ljubljanska je vsled zadnjega deževja narasla 0.70 m nad normalom. — Razstava pisalnih strojev bode prihodnji mesec v Ljubljani. — Elektriška železnica. Včeraj se je vršil komisijoneli ogled elektriške železnice. — Ukradeno je bilo danes neki gospej, ko je kupovala meso, iz žepa 20 K. — Prijela je policija sedlarskega pomočnika Hüniga, ki je v Gospodski ulici v trafiki vzel za 20 kr. cigaret in plačal s staro dvajsetico, potem pa trafikantini pobegnili.

Električno razsvetljavo napravi premogarska družba v Kisovcu pri Zagorju.

Aretovan je bil v Laskem 25letni agent s podobami Janez Jerič. Napravil je več sleparij.

Gočanska afera pred sodiščem.

(Dalje.)

Janez Fabčič. Bil je v Žgurjevi gostilni, ljudij je bilo dosti, kamenja je priletavalo v hišo, da se je hiša tresla. Naj-

težji kamen je bil do 3 kg težak. Slišal je kuratove pridige. Pri neki pridigi je rekel, da je najbolje, če liberalci doma ostanejo, ne ve pa, kdaj je bila ta pridiga. Bilo pa je pred izgredivi.

Aleksander Vidrih. Dne 4. novembra je kurat čital na prižnici neki listek. Bil je prepis nekega članka iz »Slov. Nar.«. Rekel je, da »Narod« laže v svojih poročilih o goških izgredivih, češ da so bila pri Žgurjevi hiši še vrata na vrt, da bi bili torej lahko ljudje odšli.

Rekel je, da je najbolje, da liberalci ostanejo pri svoji živini v hlevu in da naj ne puščajo njegovi somišljeniki svojih otrok v družbo liberalcev, da se ne pohujšajo.

Ignacij Dolenc. Ta ve, da je kurat nekoč rekel, da naj se tistega, ki zabavlja čez sv. vero, po zobeh udari, da bo on zato odgovoren. Kdaj je to bilo, ne ve, menda je bilo oktobra 1900. Dne 28. okt. je pridigal o ljubezni, da se mora vse ljudi ljubiti, le slaba dela se mora sovražiti.

Po pridigi nas je povabil, da naj gremo na en par besed v Manče. Glede dogodka pod župnikovim oknom ve priča, da ko je Debevec ravno iz luže prišel, je župnik vprašal: »Kdo je padel notri?«, in potem rekel: »Ako se noben drugi ne bo zanj potegnil, se bom jaz«. Fr. Stemberger je zakričal: »Jaz sem ga vrgel«, in nato je Andrej Krečič vprašal: »Kdo more kaj reči čez župnika?« Potem so rekli župnik: »Vrnite ga nazaj, nazaj vrnite Krečiča!« Ali je Krečič hotel kam iti, ne ve. Župnik je potem še rekel: »Spat pojditte in molite ter Bogu in Materi božji se priporočite, vse bomo premagali. Bog živi «Nanos», Bog ga živi.

Besed: »Strela ubij Bure« itd. ni slišal in sploh nobene hujskajoče besede in vendar je bil od tistega časa tam, ko je Debevec iz luže prišel.

Marija Stemberger je hodila vedno k pridigam, pa ni nikoli slišala, da bi bil zasramoval liberalce. Kritičnega dne je zjutraj pridigal pri Mariji Snežnici in sicer o ljubezni, da se mora vse ljudi ljubiti, a nikogar sovražiti, ampak samo njih dela. Po pridigi je rekel, da bo neke ples, da pa ne pove kje: Kdor hoče na ples, mora imeti rokavice. Ljudij to ni razdražilo, ampak so se smijali. Nekoč, a mnogo poprej, je tudi kurat rekel, da če kdo zoper sv. vero zabavlja, naj se ga po ustih udari, da bo on odgovoren. Tudi je rekel, da se slabih časopisov ne sme brati, ker so škof prepovedali.

Marija Vidrih. Bila je na plesu in potem pri Žgurju. Ko je začelo v hišo kamenje padati in je celo en kamen padel na mizo, je šla v drugo sobo. V sobi je videla tudi klerikalce Leopolda Ferjančiča, Ščeka in Ivana Misleja. Ti so bili mirni.

Tudi ona je slišala, da je rekel nekoč kurat, da naj se, ako bodo slišali kakega liberalca ki bo čez sv. vero zabavljal, po zobeh udari in da bo on zato odgovoren. To je bilo kmalu potem, ko je na faro prišel. Rekel je tudi, da je bolje, da ostanejo liberalci doma pri svoji živini, ter da njegovi ljudje ne smejo svojih otrok puščati v družbo liberalcev.

»Vi krščanski stariši, ne jemljite liberalcev za botre. Kako vzgojo bodo Vaši otroci imeli, če vi odmrjete, od liberalcev, ki imajo toliko pojma o veri, kakor pes na cesti«.

Nato se je razprava pretrgala zvečer ob četrta na 9. uro.

Včeraj, dne 27. t. m. se je razprava pričela ob 1/10. uri.

Klicanih je bilo za ta dan še ostalih 59 priči in nekatere so ostale še od ponedeljka, ker so se imele zaslišati še o raznih okoliščinah.

Predsednik, g. svetnik Andolšek opominja v istem smislu kakor prvi dan priče, naj govore resnico, da se doseže pravična sodba, in izreče svojo zadovoljnost, da se je dosedaj vse mirno vršilo in da so se obtoženci spodobno vedli.

Nato pride na dnevni red in sicer radi prvega dela obtožbe, da kurat hujška, der »Kronzeuge« Alojzij Ferjančič. Pravi, da nima nobenega sovraštva proti kuratu. On ni proti nobeni osebi in nasprotuje samo temu, ker se duhovni utikajo v politiko.

Predsednik ga vpraša, če je res, da je rekel nekoč, da bi smodnik dal samo, če bi bilo treba duhovna ustreliti. Ali je res, da je rekel, da Boga ni, in da se na smrtni postelji potrebuje samo »talar dobre župe«, ne pa duhovnika.

Priča prizna, da je vse to res rekel, toda le v šali.

Dr. Brejc se ravno vsled teh dejstev, katere je predsednik ravno konstatiral, upira zapriženju te priče, ker je zelo sumljivo, če je njemu na prisego kaj dali. Iz gorenjih treh momentov se da sklepati, da priča nima vere, na katere podlagi stoji prisega. Bil je radi svojih sovražnih dejanj proti duhovnikom že dvakrat kaznovan še poprej, predno je kurat prišel na Goče, ni torej dvoma, da ima osebo sovraštvo do prvotoženega.

Državni pravdnik se protivi predlogu

zagovorništvu, češ svoje notranje mišljenje more presojati samo on, ki pa je sam izjavil, da nima sovraštva do kurata. Dejstvo za to, da je sovražen, ni zagovorništvu nobenih navedlo. Ako je človek liberalec ali drugorevec, to še ni postaven vzrok, da bi se ne zaprisegel. Njegovo mnenje, da bi dal za smodnik, da bi se župnik v »luft spustil«, je samo izraz liberalnega mišljenja.

Predsednik ga še enkrat vpraša, če na Boga veruje, in nato sklene sodni dvor, da se priča zapriseže.

Priča pravi, da je po njegovem mnenju kurat hujskal ljudi s prižnice. Od takrat pa do 28. oktobra so bile vse pridige take, da je moralo počiti, samo tri niso bile hujskajoče. Rekel je: »Proklete tiste hiše, kjer hero umazano liberalno časopisje.« To je rekel večkrat!

Priča govori tukaj naprej silno strastno, v bombastično pridigarskem tonu.

Že na veliki pondeljek je napravil v hiši svojega brata, ko ga je obiskal poprej, ko je prišel na Goče, pridigo zoper mene, in to vsled tega, ker sem kupil nekaj izvodov brošure »Izgubljeni Bog« in jo razdelil po vasi. Posebno je hujskal zvečer pri večernicah. Ljudje so prihajali kot besni ven, in enkrat me je čakalo celo 20 ljudij, da me ubijejo.

Dr. Brejc prosi, da bi se konstatiralo, da priča sila strastno govori, ter ga dalje vpraša, kdo je bil razburjen, klerikalci ali liberalci.

Priča pravi, da klerikalci.

Dr. Tavčar: Na ta način se ne bomo igrali; slišali ste, da so bili zaradi tega razburjeni, ker je zabavljal nad tistimi »prokletimi hišami«. Tukaj ne bomo nobenega kolosa plesali!

Priča se nato internira za poznejše zaslišanje.

France Mohorčič. Bil je na plesišču. Ko so šli večerjat, so začeli Viktor Pangerc in drugi ljudje vpiti: »Boksarji gredo večerjat!« in Viktor Pangerc je udaril po sveči Matija Vidriha, da je padla mu iz rok. Pred farovžem je zakričal France Stemberger: »S... duše, dajte mi mir, da grem naprej«, in z obema rokama okoli sebe udaril, na kar je France Debevec padel v lužo in koj nato je župnik zaklical z okna: »Kdo je padel v lužo, od katere stranke je padel v lužo?« Nato je zaklical: »Razženite te hudobnežes, in drugo, kar nisem slišal, ker sem naprej stekel.

Dr. Brejc: Naj se konstatira, da je stekel naprej.

Dr. Tavčar: Da, ko je slišal župnika rjoveti, je šel naprej in to opravičeno.

Predsednik: Ali je govoril tudi, da kdor zabavlja čez sveto vero, da se ga naj po zobeh udari, da stroške plača on.

Priča potrdi, s pristavkom, da ne ve, kdaj je to bilo, in da se na politiko ne razume.

Marija Stemberger, žena Franceta Stemberger. Videla je natančno Viktorja Pangerc in Franceta Debeveca pri Andreju Vidrihu, ki sta klicala: »Boksarji gredo večerjat« in Pangerc je udaril po sveči, da je iz rok padla. Njen mož France Stemberger je rekel, da ne vedo, kaj govore, ker boksar pomeni »lump«, in nato so vsi planili proti farovžu, kjer je Debevec padel v lužo. Župnik je vprašal, kdo ga je vrgel, in nje mož je rekel, da ga je on. Nato je župnik rekel ali: »Le po njih«, ali, »le po njem«. Natančno ni slišala.

Pri propovedi 4. novembra je slišala, da je župnik rekel, da mu liberalci pravijo »prasec« itd. Zabavljal je čez umazane časopise.

France Stemberger pripoveduje začetkom kakor prejšnji. Ko je župnik vprašal, kdo je Debevec v lužo pahnil, je priča rekel: »Prokleti far, če češ vedeti, kdo ga je, jaz sem ga« in konstatira, da je nato župnik rekel: »Le po njem«. Stal je pod oknom kakih 12 metrov oddaljen. Župnik je še mnogo govoril, pa nisem vsega slišal.

Predsednik: Druge priče pravijo, da je še ljudi miril in da je rekel, da morajo Krečiča, ki je hotel za Stembergerjem, nazaj vrniti?

Priča: Mogoče, jaz sem drugo jutro tudi to slišal pripovedovati, a jaz se ne spominjam. Župnik je govoril jako glasno, da ga je bilo čuti do sredi vasi.

Na vprašanje, ali je res pozneje proti Mariji Ferjančič govoril, da čez župnika nič ne ve, pravi, da je le rekel: »Kdor pravi, da sem rekel, da je župnik kričal: »Le po njih!«, je lažnik, ker jaz sem rekel, da je kričal: »Le po njem!«

Na to se zasliši Marija Ferjančič. Pravi, da ji je France Stemberger rekel, ko ga je vprašala, zakaj je kričal, da je župnik kričal: »Le po njih!«, da on tega ni kričal, župnik je govoril nekaj drugega. On je to kričal, kar tudi župnik ne bo tajil.

Alojzij Vovk je slišal, ko je Fr. Stemberger govoril z Marijo Stemberger. Ko ga je ta vprašala, zakaj je pričal, da je župnik rekel: »Udarite po boksarjih in liberalcih!«, je France Stemberger rekel: »Tega nisem rekel, župnik je nekaj drugega govoril.«

Matija Vidrih. Ta je bil na plešišču in nosil, ko so šli večerjat, svečo. Viktor Pangerc je udaril po sveči, da je ugasnila. Pod farovžem je slišal župnika samo vprašati: „Od katere stranke so?“ in „Razpodite te razbožne!“ Ni pa slišal zaklicati Štembergerja: „Prokleti far!“ Stal je trideset korakov oddaljen od okna. Mogoče je, kakor druge priče pravijo, da je ljudi miril, toda on tega ne ve. Kaj beseda »boksar« pomeni, ne ve.

Predsednik: Ali ste rekli nekoč, da je naša vera svinjska?

Priča: Ne.

Predsednik: Ali ste rekli proti Lenki Furlan, da nimate nič proti župniku?

Priča: Potrdi to.

Dr. Tavčar: Seveda, rekel je, da je imel mir pred njo.

Ivana Kodre. Stala je kakih trideset korakov od okna, ko je župnik govoril. Slišala je Franceta Štembergerja zaklicati: „Prokleti far, če hočeš vedeti, kdo ga je, jaz sem ga v lužo vrgel.“ Župnik je ljudi miril rekoč: „Spat pojdi, Bogu in Materi Božji se priporočite, ako je Bog z nami, kdo bo zoper nas! Bog živi „Nanos!“ Druga župnik ni govoril. Priča ostane pri tem, da je vse besede slišala. Preslišala bi jih bila le, ako bi jih bil potihoma govoril.

Pri večernicah 29. oktobra je župnik iz grede prejšnjega dne grajal in rekel, da je to sramota za občino. S pestmi in kamni se ne boje nič doseglo, pač pa z molitvijo.

Rozalija Dolenc. Stala je tudi pod oknom in potrdi prav vse tako, kakor Ivana Kodre. Besede: „Vse bomo premagali!“ si priča razlaga tako, da bomo vse težave tega življenja premagali. Ušla ji ni nobena beseda in torej ni mogel reči: „Strela ubij Bure! Razpodite jih!“ itd.

Priča se izpoved Regine Vrtovec. Ta je potrdila pod prisogo, da je Alojzij Ferjančič rekel, da po smrti ni nič; da je dovolj, če je človek na tem svetu srečen in da na smrtni postelji potrebuje samo „talar dobre župe“, ne pa duhovnika.

Dr. Tavčar: Kdo je bil preiskovalni sodnik?

Predsednik: Jaz si prepovem taka vprašanja čez preiskovalnega sodnika, ker je vse jedno, ali je bil Polenšek ali pa dr. Kremžar, sicer Vam povem, da je bil dr. Kremžar!

Dr. Brejc: No, ali je sedaj dovolj verjetno.

Dr. Tavčar: Dobro, vprašati vendar smem.

France Furlan: Pove, da je župnik vprašal z okna: „Kdo je padel v lužo?“ Debevc se je oglašil: „Jaz.“ Župnik na to: „Ako se nihče drugi zanj ne bo potegnil, se bom jaz!“ Ko so hoteli Štembergerja napasti, je Viktor Pangerc ga prijel za ramo in rekel: „Z menoj pojdi, nič se ti ne zgodi.“ Nekdo je začel rigati: „ia! ia!“, a priča ne ve kdo. Tudi se ne spominja več, da bi bil župnik rekel: „Če rigaš, ali ne, saj vemo, da si osel.“

Glede obtožbe zoper Viktorja Pangerca in Franceta Debevc potrdi, da Pangerc ni udaril Andreju Vidrihu po sveči in da Franc Debevc ni prijel Franceta Štembergerja.

Dr. Tavčar: Priča, tiste besede: „saj vemo, da si osel“, kdo jih je govoril?

Priča: Nekdo iz množice.

Dr. Tavčar: V preiskavi je pa rekel, da fajmošter, naj se konstatira.

France Jež: Vesamo, da je župnik rekel: „Če ste pijani, spat pojdi“, in da je ljudi miril.

Janez Jež, brat prejšnjega, je bil kaka dva sežnja od okna in je vse slišal, toda je kmalu odšel. Pove kakor Rozalija Dolenc in pristavi, da župnikove besede so bile pomirjalne vsebine.

Janez Mohorčič. Bil je tudi pod oknom. Župnik je rekel, naj dajo mir, da bode sicer streljal. Vseh besed pa ni slišal, ker je šel od okna, ko je župnik še govoril.

Andrej Vidrih. Bil je čisto pod oknom. Prišel je pod župnišče, ko je župnik okno odprl in vprašal: „Kaj imate tukaj? Kdo je padel v lužo? Če se ne bo drugi zanj potegnil, se bom jaz.“ Potem je

še nekaj govoril, pa ne ve kaj, ker se več ne spominja.

Ko se mu prečita zapisnik od preiskave, pravi, da župnik ni huiškal. Besed „boksarji in liberalci“ ni slišal. Rekel je župnik le, da je to surovost, da bo streljal, če ne bo miru. in da naj imajo pamet ter gredo spat.

Danes ob 4. uri so se pričeli govoriti. (Dalje prih.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. avg. Dr. Körber bode v kratkem obravnaval glede zasedanja drž. zbora z raznimi političnimi prvaki. Dr. Körber garantuje, da se bo zasedanje vršilo.

Trst, 28. avgusta. „Piccolo“ javlja, da bo istrski dež. odbor uvedel preiskave glede slovanskega bogoslužja in da bo skušal dokazati, da nima v Istri slovansko bogoslužje pravice.

Praga, 28. avg. Radi Schönererjeve bolezni na očeh je vsenemški ljudski shod preložen. Schönerer ne kandiduje v češki dež. zbor.

Judenburg, 28. avg. Pri današnji državnozborni volitvi je bil izvoljen nemški nacijonalec Karol Gasteiger.

Budimpešta, 28. avg. Včeraj je došel s Turškega neki Atalides, ki je obolel na znamenjih kuge.

Bukarešt, 28. avg. Na povabilo cesarja Franc Jožefa bode rumunski prestolonaslednik prisostvoval vojaškim vajam na Ogerskem in v Slavoniji.

Carigrad, 28. avg. Nekaj trenutkov pred odhodom francoskega poslanika je došel k njemu sultanov ceremonijar, z nujno prošnjo, naj ne ostavi Carigrada, ker je sultan voljan dovoliti nove koncesije. Poslanik se kajpada ni dal pregovoriti in je odpotoval v Pariz, kamor dospe jutri.

Pariz, 28. avgusta. Španski kralj Alfonz pride k vojaškim vajam v Reims.

Pekin, 28. avgusta. V Ki Ya je umorjenih šest kristijanov.

Novi York, 28. avg. Admiralu Sampsonu, poveljniku nad združenim brodom v morskimi bitki pri Sant Jago, je po zatrdilu raznih listov se otemnil duh.

London, 28. avg. Iz Pretorije poročajo: Lord Kitchener je prejel pismo od Steina in generala Bothe, v katerem mu naznanjajo, da hočeta nadaljevati boj. — Dalje poročajo: Trije častniki in 65 mož, ki so bili na potu iz Ladybrande, se je 22. t. m. udalo Burom na zelo neugodnem terenu, kjer jih je sovražnik napal. Jeden Anglež je bil ubit, štirje ranjeni, Ujetnike so oprostili. Preiskava se je pričela (!).

Umrli so:

26. avgusta. Franc Zupančič, zasebnik, 80 let, Cojzova cesta 10, ostarelost.

V bolnišnici:

24. avgusta. Uršula Černe, dnarica, 64 let, demencia et marasmus senilis. — Antonija Janez, dnarica, 51 let, srčna h. ba.

25. avgusta. Matija Bijeti, blavec, 55 let, jetika. — Franciška Japelj, gistača žena, 54 let, comotio cerebri fractura oram.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
27. 9. zveč.	736 1	11.4	sl. svzh.	del. jasno		
7. zjut.	736 5	9.1	sl. sever.	megla		12 8
28. 2. popol.	734 0	18 8	sl. jug.	del. oblač.		

Srednja večerajšnja temperatura 12.9. normale: 17.6°

Dunajska borza.

20 mark	23.44
20 frankov (napoleonor)	19.03
Italijanski bankovci	91.20
C. kr. cekini	11.26

Dne 27. avgusta.

3-2% državne srečke l. 1853, 250 gld.	191.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170.50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	212.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.10
Tisne srečke 4%, 100 gld.	145.—
Dunavske vravnave srečke 5%	256.60

Zitne cene

dné 27. avgusta 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.	
Pšenica za jesen	K 8.03 do 8.08
„ „ pomlad 1902	8.47 „ 8.48
Rž za jesen	7.04 „ 7.04
„ „ pomlad 1902	7.31 „ 7.32
Koruza za avgust	5.41 „ 5.43
„ „ september-oktober	5.43 „ 7.44
„ „ maj-junij 1902	5.36 „ 5.37
Oves za jesen	6.63 „ 6.64
„ „ pomlad 1902	6.99 „ 7.01

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7.90 do 7.91
„ „ pomlad 1902	8.30 „ 8.31
Rž za oktober	6.65 „ 6.67
Oves za oktober	6.29 „ 6.30
Koruza za avgust	5.16 „ 5.17
„ „ september	5.16 „ 5.18
„ „ maj 1902	5.06 „ 5.07

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.85 do 8.35
„ južne žel.	8.05 „ 8.35
Rž	7.10 „ 7.30
Ječmen	7.00 „ 8.75
„ ob Tisi	6.75 „ 8.00
Koruza ogerska	5.55 „ 5.67
Cinkvanti	6.75 „ 7.10
Oves srednji	6.80 „ 6.90
Fizol	7.75 „ 10.00

Kemične barve za sobne slikarje, **zemeljne barve** za zidarje ima trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice, v največji izbiri v zalogi. — Cene so nizke. 228 14 11—2

Št. 29287.

Razglas.

V smislu § 6. zakona z dné 23. maja 1873. leta (št. 121 drž. zak.) se daje na znanje, da bo razgrnjen

prvotni imenik porotnikov za l. 1902

od četrtega 29. dné avgusta do petka 6. dné septembra t. l.

v magistratnem ekspeditu na vpogled, ter da ga v tem času vsakdo lahko pregleda in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Porotniškega posla so po § 4. omenjenega zakona oproščeni:

1. tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe, za vedno;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranočelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik zanje potrdi, da jih ni mogoče utrpeti, za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotniškem razdobju kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega koledarskega leta.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 26. avgusta 1901.

Izjava.

Podpisana France Rožanc, mizar, in Alojzija Rožanc, prvega soproga, iz Zgornje Šiške, obžalujeva vse žaljive besede, katere sva dné 30. julija 1901 izustila o gospej Mariji Škander, posestnici in trgovki v Zgornji Šiški št. 52.

France Rožanc.
Alojzija Rožanc.

826 1—1

Hiša z vrtom

v Šent-Vidu pri Ljubljani

se prodá iz proste roke. — Več se izvê v Št. Vidu št. 15, blizu kolodvora. 812 3

Kis,

naravni, iz alkohola po vrenju napravljen, brez primesi nevarne in neprijetno dišeče oetne kisline, se dobiva pri 714 10—10

J. J. Kantz-u

v Ljubljani, Rimska cesta 16.

824 3—1

Štajerska

ROGAČKA

KISELA VODA Tempel-in-Styria-vrelec

OSVEŽUJOČA PIJAČA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Zastopnik za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. 351 35-24

Izdelovatelj strojev za pranje

Kraus & Comp., Dunaj, XVIII., Währinger Gürtel 53.

Največa in najstarejša tovarna te vrste v Avstriji, prevzame napravo popolnih pralnic in razposilja zajamčeno dobre: 673 20—13

Pralnestroje na par.

priznana najboljša vrsta, za na roko ali na par, od 28 gl. do 2000 gld.

Centrifuge,

delujoče brez ropota, za na roko ali na par, od 140 gld. više.

Najboljši Wring-stroji

(za ožemanje perila) v vseh velikostih, od 14 gld. više.

Stroji za valjanje perila.

najboljše se stavbe, po 24 gl. in više.

Stroji za likanje perila

od 85 goldinarjev više.

Natančni ceniki s podobami vseh strojev za pranje na željo brezplačno in franko.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za izgube pri firebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako firebanje.

Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

1. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.